

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
EKONOMIKOS PAŽANGOS DEPARTAMENTO
KAIMO REIKALŲ IR DARNIOS PLĖTROS SKYRIUS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SODININKŲ BENDRIJŲ ĮSTATYMO NR. IX-1934 6
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (TAP NR. 16-837(4); TAIS NR. 16-
1390(8))

PAŽYMA

2017-06-22 Nr. NV-1658

Vilnius

Projektų rengėjas: Aplinkos ministerija

Projekto tikslas:

Sudaryti teisinį pagrindą savivaldybėms tinkamai įgyvendinti Kelių įstatymo, Vietos savivaldos įstatymo nuostatas dėl mėgėjų sodų bendrojo naudojimo žemėje esančių kelių įrašymo į vietinės reikšmės kelių sąrašus, taip pat užtikrinti šių kelių (gatvių) priežiūrą, taisymą ir tiesimą.

Dabartinė situacija:

Pagal dabar galiojančias Sodininkų bendrijų įstatymo nuostatas:

- bendrijos prašymu sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypus, naudojamus keliams (gatvėms) eksploatuoti ar tiesti, ar žemės sklypus su juose esančiais keliais (gatvėmis), atlikus jų kadastrinius matavimus ir nerengiant naujo teritorijų planavimo dokumento, Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka perima ar patikėjimo teise valdo ir tvarko savivaldybė.

- Sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypų, naudojamų keliams (gatvėms) eksploatuoti ar tiesti, ar žemės sklypų su juose esančiais keliais (gatvėmis) kadastriniai matavimai ir įregistravimas Nekilnojamojo turto registre finansuojamas iš sodininkų bendrijų lėšų, savivaldybių lėšų ir iš valstybės biudžeto tikslinių asignavimų, kurie planuojami ir paskirstomi savivaldybėms pagal Vyriausybės patvirtintą sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje esančių vidaus kelių perdavimo programą.

Įstatymo nuostatos dėl sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje esančių vidaus kelių perdavimo programos negali būti įgyvendintos dėl šių priežasčių:

- pagal Teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymo nuostatas sodininkų bendrijos teritorija yra gyvenamosios vietovės teritorijos dalis, o pagal Kelių įstatymo nuostatas gatvės gyvenamosiose vietovėse priskiriamos vietinės reikšmės viešiesiems keliams;

- sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje esančių kelių perdavimas nėra valdymo sritis, kuriai reikėtų nustatyti plėtros tikslus ir įgyvendinimo būdus vienos ar kelių valdymo sričių plėtrai numatyti, būdingus vidutinės trukmės strateginio planavimo dokumentams, t. y. įstatymu siūloma tvirtinti programa negali atitikti Strateginio planavimo metodikos nuostatoms, patvirtintoms Vyriausybės 2002 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 827.

Projekto esmė:

Projektu siūloma:

- atsisakyti pavedimo Vyriausybei tvirtinti sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje esančių vidaus kelių perdavimo programą, kurioje turėtų būti nustatytos sodininkų

bendrijų bendro naudojimo žemėje esančių kelių kadastrinių matavimų, įregistravimo registre, perdavimo savivaldybėms procedūros ir programos finansavimo šaltiniai;

- atsisakyti nustatyto **sodo bendrijų teritorijose esančių kelių minimalaus 4,5 m pločio**;
- nustatyti, kad **visi sodininkų bendrijų teritorijoje esantys vidaus keliai**, vadovaujantis Kelių įstatymo nuostatomis, **priskiriami vietinės reikšmės keliams**, kuriuos nuosavybės teise valdo ir tvarko savivaldybės;
- nustatyti, kad sodininkų bendrijų teritorijoje esantys vietinės reikšmės **keliai turi būti tvarkomi taip, kad prireikus į mėgėjų sodo teritoriją atlikdami pareigas specialiosiomis transporto priemonėmis galėtų patekti priešgaisrinės saugos, policijos, greitosios pagalbos ir kitų specialiųjų tarnybų darbuotojai**.

Derinimas:

- Projektas **suderintas su** Žemės ūkio ministerija, Susisiekimo ministerija, Finansų ministerija ir sodininkų bendrijoms atstovaujančiomis organizacijomis.
- Teisingumo ministerija ir Lietuvos savivaldybių asociacija abejoja ar sodininkų bendrijų teritorijoje esančių kelių automatiškas priskyrimas vietinės reikšmės keliams užtikrins šių kelių reikiamą priežiūrą ir remontą bei siūlo neatsisakyti minimalaus sodo teritorijos bendrojo naudojimo žemėje esančių kelių ploto.
- Aplinkos ministerija motyvuoja tuo, kad vadovaujantis Teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymo ir Kelių įstatymo nuostatomis, gyvenamosiose teritorijose (gyvenamosios teritorijos dalis yra sodininkų bendrijų teritorijos) visi keliai priskiriami vietinės reikšmės keliams, kurie nuosavybės teise priklauso savivaldybėms.
- Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamentas mano, kad siūlomos nuostatos nesprendžia sodininkų bendrijų teritorijose esančių kelių perdavimo savivaldybėms klausimo, o paliekama pačioms savivaldybėms spręsti.

Atitiktis Vyriausybės programai: Projekto nuostatos atitinka Vyriausybės programos II skirsnio Gyvenimo kokybės politika 81.12 punkto nuostatas „įsimsimės teisinių priemonių didžiųjų miestų pakraščiuose esančių sodininkų bendrijų problemoms, susijusioms su jų vartimu miestų gyvenamaisiais rajonais, spręsti“.

Projektas neįtrauktas į Seimo II pavasario sesijos darbų programą.

Dalykinio vertinimo išvada:

- Siūloma klausimą svarstyti Vyriausybės pasitarime.

Kaimo reikalų ir darnios plėtros skyriaus patarėjas

A. Zulonas

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Jakšto g. 4, LT-01105 Vilnius,
tel. (8-5) 266 3661, faks. (8-5) 266 3663, el. p. info@am.lt, http://www.am.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602370

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2017-06-01 Nr. (12-6)-D8-4043

I

Nr.

DĖL TEISĖS AKTŲ PROJEKTŲ TEIKIMO

Aplinkos ministerija, atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento 2017-03-10 išvadą NV-657 dėl Lietuvos Respublikos sodininkų bendrijų įstatymo Nr. IX-1934 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Įstatymo projektas) ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. liepos 1 d. nutarimo Nr. 725 „Dėl įgaliojimo suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos sodininkų bendrijų įstatymo Nr. IX-1934 2, 6, 11, 15, 16, 17, 18, 22, 24, 27 ir 28 straipsnių pakeitimo įstatymo 12 straipsnio 4 dalies nuostatas“ pripažinimo netekusius galios“ projekto, teikia Įstatymo projektą (turinys tas pats, koks buvo teiktas anksčiau (registracijos Nr. 16-1390(7)), pakoreguotą aiškinamąjį raštą ir derinimo lentelę.

Manome, kad dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. liepos 1 d. nutarimo Nr. 725 pripažinimo netekusių galios turi būti apsispręsta Vyriausybės posėdyje ar pasitarime (išsamesnė informacija dėl Įstatymo projekto rengimo tikslų ir uždavinių pateikiama aiškinamajame rašte).

PRIDEDAMA:

1. Įstatymo projektas, 1 lapas.
2. Įstatymo projekto lyginamasis variantas, 2 lapai.
3. Aiškinamasis raštas, 6 lapai.
4. Derinimo pažyma, 3 lapai.
5. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos sodininkų bendrijų įstatymo Nr. IX-1934 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui, 1 lapas.
6. Aplinkos ministerijos teikto projekto lyginamojo varianto kopija (registracijos Nr. 16-1390(7), 2 lapai.

Aplinkos ministras

Kęstutis Navickas

Tomas Tukačiauskas, tel. 278 65 48, el. p. tomas.tukaciauskas@am.lt

Projektas

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ
NUTARIMAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SODININKŲ BENDRIJŲ ĮSTATYMO NR. IX-1934 6
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO PATEIKIMO
LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMUI

2017 m. d. Nr.
Vilnius

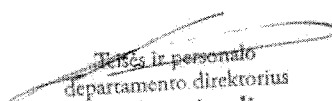
Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Pritarti Lietuvos Respublikos sodininkų bendrijų įstatymo Nr. IX-1934 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui ir pateikti jį Lietuvos Respublikos Seimui.
2. Įgalinti aplinkos ministrą Kęstutį Navicką, o, kai jis negali dalyvauti, – viceministrą atstovauti Lietuvos Respublikos Vyriausybei, svarstant nurodytą įstatymo projektą Lietuvos Respublikos Seime.

Ministras Pirmininkas

Aplinkos ministras

Aplinkos ministras
Kęstutis Navickas
2017-06-01

Teisės ir personalo
departamento direktorius
Egidijus Anulis
2017-06-09

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
SODININKŲ BENDRIJŲ ĮSTATYMO NR. IX-1934
6 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusius priežastys, įstatymo projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos sodininkų bendrijų įstatymo Nr. IX-1934 6 straipsnio pakeitimo projektas (toliau – Įstatymo projektas) parengtas vykdant Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko pavedimą, įformintą Vyriausybės kancelerio 2015 m. gruodžio 14 d. rezoliucija Nr. 13-4418, pateikti Vyriausybei siūlomus teisės aktų projektus atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Seimo Aplinkos apsaugos komiteto (toliau – Aplinkos apsaugos komitetas) 2015 m. gruodžio 9 d. posėdžio protokolo Nr. 107-P-29 sprendimą, kuriame Aplinkos apsaugos komitetas, svarstydamas parlamentinės kontrolės klausimą „Dėl Sodininkų bendrijų įstatymo įgyvendinimo“, konstatavo Lietuvos Respublikos sodininkų bendrijų įstatymo Nr. IX-1934 2, 6, 11, 15, 16, 17, 18, 22, 24, 27 ir 28 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XII-1425 (toliau – Įstatymas) 2 straipsnio 1 dalies ir 12 straipsnio 4 dalies nuostatų neatitikimus, todėl pasiūlė Vyriausybei pateikti svarstyti minėto Įstatymo pakeitimus suderinus 2 straipsnio 1 dalies ir 12 straipsnio 4 dalies nuostatas.

Įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje esančių vidaus kelių perdavimo programą tvirtina Vyriausybė, o 12 straipsnio 4 dalies nuostatos sudaro prielaidas minėtą programą tvirtinti Vyriausybės įgaliotai institucijai, nes nurodyta, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija iki 2015 m. liepos 31 d. patvirtina Sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje esančių vidaus kelių perdavimo programą ir nustato bendrijos bendrojo naudojimo žemėje esančių vidaus kelių, kaip nekilnojamojo turto objektų, formavimo ir jų kadastrinių matavimų tvarką.

Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Seimo 2014 m. gruodžio 11 d. priimto Įstatymo nuostatos dėl LR Vyriausybės tvirtinamos sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje esančių vidaus kelių perdavimo programos praėjus dvejiems metams neįgyvendintos, kadangi tokia programa neatitinka LR Vyriausybės tvirtinamų strateginių dokumentų sampratos, nežinoma, kiek reikės lėšų žemės sklypų ir kelių kadastriniams matavimams ir įregistravimui Nekilnojamojo turto registre atlikti, kiek kilometrų sodų kelių ruožų reikės perduoti savivaldybėms, kiltų daug teisminių ginčų atliekant žemės sklypų ir kelių kadastrinius matavimus. Be to, 2015 m. sausio 1 d. įsigaliojus Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymo Nr. I-558 3, 9 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 7², 12¹ straipsniais įstatymui, pasikeitė sodininkų bendrijos teritorijos samprata. Sodininkų bendrijos teritorija laikoma gyvenamosios vietovės teritorijos dalimi. Vadovaujantis Kelių įstatymo 2 straipsnio 3 dalimi ir 3 straipsnio 3 dalies 1 punktu, vietinės reikšmės viešiesiems keliams priskiriamos gatvės gyvenamosiose vietovėse (kaip jau minėta, gyvenamosios vietovės teritorijos dalis – sodininkų bendrijos teritorija). Pažymėtina, kad pagal Kelių įstatymo 4 straipsnio 3 dalies nuostatas vietinės reikšmės viešieji keliai ir gatvės nuosavybės teise priklauso savivaldybėms. Iš Sodininkų bendrijų įstatymo 6 straipsnio nuostatų netiesiogiai seka, kad mėgėjų sodo teritorijose esantys keliai turėtų būti priskiriami vidaus keliams (pagal Kelių įstatymo 4 str. 3 d. nuostatas vidaus keliai nuosavybės teise priklauso valstybei,

savivaldybėms, kitiems juridiniams ir (ar) fiziniams asmenims), t. y. išvelgtinas minėtų įstatymų nuostatų tarpusavio nesuderinamumas.

Įstatymo projekto tikslas – sudaryti teisinį pagrindą savivaldybėms tinkamai įgyvendinti Kelių įstatymo, Vietos savivaldos įstatymo nuostatas dėl mėgėjų sodų bendrojo naudojimo žemėje esančių kelių įrašymo į vietinės reikšmės kelių sąrašus, taip pat užtikrinti šių kelių (gatvių) priežiūrą, taisymą ir tiesimą. Atsisakyti Sodininkų bendrijų įstatymo reguliavimo sričiai nepriskirtų žemės sklypų ir kito nekilnojamojo turto kadastrinių matavimų ir įregistravimo Nekilnojamojo turto registre procedūrų reglamentavimo, minimalaus kelių pločio reikalavimo projektuojant kelius ir gatves.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projektą inicijavo Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, vykdydama Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko pavedimą, įformintą Vyriausybės kanclerio 2015 m. gruodžio 14 d. rezoliucija Nr. 13-4418. Minėtu pavedimu, atsižvelgiant į Aplinkos apsaugos komiteto 2015 m. gruodžio 9 d. posėdžio protokolo Nr. 107-P-29 sprendimą, pavesta Aplinkos ministerijai pateikti Vyriausybei svarstyti Įstatymo pakeitimus, kai bus suderintos 2 straipsnio 1 dalies ir 12 straipsnio 4 dalies nuostatos.

3. Galiojantis Įstatymo projekte aptartų teisinių santykių reguliavimas

Nuostatos dėl sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypų, naudojamų keliams (gatvėms) eksploatuoti ar tiesti, ar žemės sklypų su juose esančiais keliais (gatvėmis) kadastrinių matavimų ir įregistravimo Nekilnojamojo turto registre procedūrų, šių kelių perdavimo savivaldybėms procedūrų ir finansavimo šaltinių negali būti priskirtos Sodininkų bendrijų įstatymo reguliavimo sričiai, kadangi minėtas sritis reglamentuoja Žemės įstatymas, Nekilnojamojo turto kadastro įstatymas, Vietos savivaldos įstatymas, Kelių įstatymas, kiti teisės aktai.

Įstatymo nuostatos dėl sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje esančių vidaus kelių perdavimo programos praėjus dvejiems metams negali būti įgyvendintos dėl šių priežasčių:

1) vadovaujantis Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymo 3 straipsniu, sodininkų bendrijos teritorija yra gyvenamosios vietovės teritorijos dalis, o vadovaujantis Kelių įstatymo 2 straipsnio 3 dalies, 3 straipsnio 3 dalies 1 punkto nuostatomis, gatvės gyvenamosiose vietovėse priskiriamos vietinės reikšmės viešiesiems keliams. Pagal Kelių įstatymo 6 straipsnio 4 dalies nuostatas vietinės reikšmės kelių sąrašus tvirtina savivaldybių tarybos;

2) sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje esančių kelių perdavimas nėra valdymo sritis, kuriai reikėtų nustatyti plėtos tikslus ir įgyvendinimo būdus vienos ar kelių valdymo sričių plėtrai numatyti, būdingus vidutinės trukmės strateginio planavimo dokumentams, t. y. šios srities programa negali atitikti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 827 patvirtintos Strateginio planavimo metodikos nuostatų.

Šiuo metu Sodininkų bendrijų įstatymo 6 straipsnio 8 dalyje nustatytas reikalavimas, kad mėgėjų sodo teritorijos bendrojo naudojimo žemėje esančių vidaus kelių (gatvių juostų) minimalus

plotis negali būti mažesnis kaip 4,5 m.

4. Siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir laukiami teigiami rezultatai

Įstatymo projekto 1 straipsnio 1 dalyje išdėstyto Sodininkų bendrijų įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje siūloma atsisakyti nuostatų dėl sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypų, naudojamų keliams (gatvėms) eksploatuoti ar tiesti, ar žemės sklypų su juose esančiais keliais (gatvėmis) kadastrinių matavimų ir įregistravimo Nekilnojamojo turto registre, šių kelių perdavimo savivaldybėms procedūrų ir finansavimo šaltinių, bendrojo naudojimo žemės ir kelių mokesčių, kriterijų, kuriuos įgyvendinus mėgėjų sodų keliai galėtų būti perduodami savivaldybėms, kurios nėra Sodininkų bendrijų įstatymo reguliavimo sritys. Minėtas sritis reglamentuoja Žemės įstatymas, Nekilnojamojo turto kadastro įstatymas, Vietos savivaldos įstatymas, kiti teisės aktai.

Įsigaliojus Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymo Nr. I-558 3, 9 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 7², 12¹ straipsniais įstatymui dauguma savivaldybių pagal Kelių įstatymo 6 straipsnio 4 dalies nuostatas nepapildė vietinės reikšmės kelių sąrašų sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje esančiais keliais, galimai todėl, kad savivaldybės vadovavosi ne Kelių įstatymo 3 straipsnio 3 dalies 1 punkto nuostatomis, o tik Sodininkų bendrijų įstatymo 6 straipsnio nuostatomis, priskirdamos visus mėgėjų sodų teritorijose esančius kelius tik vidaus keliams. Siekiant pašalinti Sodininkų bendrijų įstatymo nesuderinamumą su Kelių įstatymo nuostatomis, siūloma atsisakyti Sodininkų bendrijų įstatymo 6 straipsnio reikalavimo, netiesiogiai nustatančio, kad mėgėjų sodų teritorijose esantys keliai turėtų būti priskiriami vidaus keliams. Priskiriant konkrečiai kategorijai mėgėjų sodo teritorijose esančius keliai būtų tiesiogiai vadovaujamasi Kelių įstatymo nuostatomis. Laikantis Kelių įstatymo 3 str. 3 d. 1 p., 4 str. 3 d. bei 6 str. 4 d. nustatytų reikalavimų, sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje esantys keliai bus įrašyti į vietinės reikšmės kelių sąrašą (jiems suteikiami numeriai ir pavadinimai). Pažymėtina, kad Vilniaus miesto savivaldybės taryba, vykdydama Kelių įstatymo 6 str. 4 d. reikalavimus, 2016 m. sausio 20 d. sprendimu Nr. 1-303 „Dėl Vilniaus miesto savivaldybės vietinės reikšmės kelių sąrašo tvirtinimo“ visas savivaldybėje esančias sodininkų bendrijų kelius jau įrašė į vietinės reikšmės kelių sąrašą.

Kadangi vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūra, taisymas, tiesimas ir saugaus eismo organizavimas finansuojamas iš Kelių priežiūros ir plėtros programos lėšų, o taip pat atsižvelgiant ir į Strateginio planavimo metodikos nuostatas, atsisakoma per dvejus metus neįgyvendintos nuostatos tvirtinti sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje esančių vidaus kelių perdavimo programą.

Laikantis Kelių įstatymo 4 str. 3 d. reikalavimų, vietinės reikšmės viešieji keliai ir gatvės nuosavybės teise turėtų priklausyti savivaldybėms. Todėl sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemė, reikalinga savivaldybių funkcijoms atlikti – gatvėms ir vietiniams keliams eksploatuoti, turėtų būti perduodama savivaldybių nuosavybėn taikant Žemės įstatymo 15 str. 1 d. 2 p., kuris nustato, kad savivaldybės nuosavybėn perduodami valstybinės žemės sklypai, kurie pagal teritorijų planavimo dokumentus ar žemės valdos projektus numatyti statiniams ir įrenginiams, reikalingiems savivaldybių funkcijoms atlikti, statyti bei eksploatuoti. Pažymėtina, kad priėmus Įstatymo projektą savivaldybėms būtų perduodama tik valstybinė sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemė, reikalinga gatvėms ir vietiniams keliams eksploatuoti, kurią sodininkų bendrijos neišsipirkusios.

Žemės reformos įstatyme, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. lapkričio 15 d. nutarimu Nr. 1443 patvirtintose Valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos mėgėjų sodo teritorijose taisyklėse įtvirtinta teisė sodininkų bendrijoms įsigyti bendrojo naudojimo žemės sklypus, reikalingus bendrojo naudojimo statiniams statyti ar rekreacijai, tame tarpe ir keliams, ir juos tvarkyti. Šie keliai, laikantis Kelių įstatymo 4 str. 3 d. priskirtini vidaus keliams, kuriuos nuosavybės teise valdytų ir tvarkytų sodininkų bendrijos.

Atkreiptinas dėmesys, kad iki šalies nepriklausomybės atkūrimo sodininkų bendrijos buvo steigiamos tik valstybinio fondo žemėje siekiant išspręsti miestų gyventojų trumpalaikius rekreacinius poreikius. Rengiant pirminius generalinius planus būdavo projektuojame ir skiriami 4–12 arų žemės sklypai kolektyvinei daržininkystei, sodininkystei ir sezoninei rekreacijai – poilsiui, vaisių, daržovių auginimui, sodo namų ir kitų statinių statybai rekreacinėms reikmėms, nenumatant šių sklypų naudoti kitai veiklai. Mėgėjų sodų teritorijose infrastruktūra buvo pritaikyta tik sezoniniam gyvenimui ir nedideliame lengvųjų automobilių skaičiui.

Atkūrus šalies nepriklausomybę vykdant žemės sklypų privatizavimą, o didžiuosiuose miestuose ir jų priemiesčiuose ir intensyvią užstatymą, mėgėjų sodų teritorijos virto gyvenamaisiais kvartalais be gyvenimo kokybę užtikrinančios aptarnavimo infrastruktūros, kai sudėtinga išlaikyti norminius statinių atstumus nuo sklypų ribų, kelių, sudaryti tinkamas sąlygas tiesti elektros, vandentiekio tinklus, užtikrinti priešgaisrinius reikalavimus, todėl laikytinos specifinėmis teritorijomis.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Įstatymo projekto 1 straipsnio 2 dalyje atsisakoma reikalavimo nurodyti konkretų 4,5 m mėgėjų sodo teritorijose esančių kelių minimalų plotį. Pažymėtina, kad minimalaus kelio pločio reikalavimo Sodininkų bendrijų įstatyme nebuvo ir jis atsirado tik 2015 m., o nuostatos dėl mėgėjų sodų teritorijose esančių kelių tvarkymo ir jų perdavimo savivaldybėms iki šiol neįgyvendintos, sodų teritorijose nevykdomi kelių tiesimo ir rekonstravimo projektai. Mėgėjų sodų teritorijose projektuojant kelius (gatves) taikomas statybos techninis reglamentas STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai“, kuris nustato visų nuosavybės formų gatvių ir vietinės reikšmės kelių tiesimo, rekonstravimo ir remonto projektavimo techninius reikalavimus, įskaitant ir mėgėjų sodo teritorijose esančių kelių pločio reikalavimus. Kita vertus, minimalus kelio pločio reikalavimų nustatymas projektuojant kelius ir gatves nėra Sodininkų bendrijų įstatymo reguliavimo sritis.

Manome, kad savivaldybės, papildžiusios vietinės reikšmės kelių sąrašą sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje esančiais keliais, galėtų užtikrinti šių kelių (gatvių) priežiūrą, taisymą ir tiesimą taikant statybos techninio reglamento STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai“ reikalavimus, kad prireikus į mėgėjų sodų teritorijas atlikdami pareigas specialiosiomis transporto priemonėmis galėtų patekti priešgaisrinės saugos, policijos, greitosios pagalbos ir kitų specialiųjų tarnybų darbuotojai.

Pabrėžtina, kad siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos neužkerta kelio sodininkų bendrijoms siekti tikslų mėgėjų sodų teritorijų integracijai į miestų infrastruktūrą, o sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje esantys keliai bus įrašomi į vietinės reikšmės kelių sąrašus, kaip ir kiti savivaldybės teritorijoje esantys keliai, būtini vietinei komunikacijai.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Galima priimto įstatymo įtaka kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymo įtaka kriminogeninei situacijai ir korupcijai nenumatoma.

7. Galima įstatymų įgyvendinimo įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymo projekto nuostatų įgyvendinimas turės teigiamą įtaką verslo sąlygoms ir jo plėtrai mėgėjų sodų teritorijose, esančiose šalies didžiuosiuose miestuose ir jų priemiesčiuose. Užtikrinus susisiekimą su sodininkų bendrijomis (gyvenamaisiais kvartalais), būtų sudaromos sąlygos investicijoms į šių teritorijų plėtrą ir gyvenimo kokybės užtikrinimą.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Įstatymo projektui inkorporuoti į teisinę sistemą galiojančių įstatymų priimti, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios nereikės.

9. Įstatymo projekto atitiktis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimams, Įstatymo projekto sąvokų ir jas įvardijančių terminų įvertinimas Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Įstatymo projektas atitinka Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimus.

10. Įstatymo projekto atitiktis Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams

Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

11. Įstatymui įgyvendinti reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai, šių aktų rengėjai ir parengimo terminai

Patvirtinus pakeitimus, reikės pripažinti netekusiu galios Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. liepos 1 d. nutarimą Nr. 725 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos sodininkų bendrijų įstatymo Nr. IX-1934 2, 6, 11, 15, 16, 17, 18, 22, 24, 27 ir 28 straipsnių pakeitimo įstatymo 12 straipsnio 4 dalies nuostatas“.

Kitų teisės aktų priimti ar pakeisti nereikės.

12. Valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšos, kurių prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais).

Įstatymo projekte numatytų nuostatų įgyvendinimui papildomų lėšų iš Kelių priežiūros ir

plėtos programos nereikės.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados
Specialistų vertinimų ir išvadų Įstatymo projektui negauta.

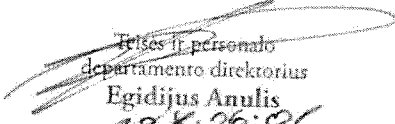
14. Reikšminiai žodžiui, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai žodžiai, kurių reikia Įstatymų projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną Eurovoc:
„mėgėjų sodo teritorija“, „sodininkų bendrija“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai
Nėra.

Aplinkos ministras
Kęstutis Navickas

2012-06-01

Tėšės ir personalo
departamento direktorius
Egidijus Anulis

2012.06.01

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
SODININKŲ BENDRIJŲ ĮSTATYMO NR. IX-1934
6 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2017 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 6 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 6 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Mėgėjų sodo teritoriją sudaro sodininkų ir kitų asmenų, įsigijusių mėgėjų sodo teritorijoje sodo sklypą, naudojama nuosavybės ar kitomis teisėmis valdomų sklypų ir bendrojo naudojimo žemė, kuri teisės aktais buvo skirta mėgėjų sodininkystei plėtoti (kolektyviniams sodams steigti) arba priskirta pagal vėliau patikslintą žemės valdos projektą ar teritorijų planavimo dokumentą. Mėgėjų sodo teritorijoje esanti bendrojo naudojimo žemė žemės nuomos mokesčiu neapmokestinama. Bendrojo naudojimo žemę bendrijos gali nuomoti ar išsipirkti iš valstybės. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės įstatymu, savivaldybėms perduotoje sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje esančius kelius (gatves) nuosavybės teise valdo ir tvarko savivaldybės, išskyrus atvejus, kai sodininkų bendrija šią bendrojo naudojimo teritorijos dalį išsipirka. Bendrijos bendrojo naudojimo žemėje esanti vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo infrastruktūra ir valymo sistemos bendrijų iniciatyva įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka iš bendrijų išperkamos arba perduodamos eksploatuoti pagal esamą jų būklę savivaldybių kontroliuojamoms įmonėms.“

2. Pakeisti 6 straipsnio 8 dalį ir ją išdėstyti taip:

„8. Mėgėjų sodo teritorija ir keliai turi būti tvarkomi taip, kad prireikus į mėgėjų sodo teritoriją atlikdami pareigas specialiosiomis transporto priemonėmis galėtų patekti priešgaisrinės saugos, policijos, greitosios pagalbos ir kitų specialiųjų tarnybų darbuotojai.“

2 straipsnis. Baigiamosios nuostatos.

Šis įstatymas įsigalioja 2018 m. sausio 1 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Aplinkos ministras
Kęstutis Navichas
2017-06-01

Teisės ir personalo
departamento direktorius
Egidijus Anulis
2017-06-01

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SODININKŲ BENDRIJŲ ĮSTATYMO NR. IX-1934
6 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

2017 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 6 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 6 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Mėgėjų sodo teritoriją sudaro sodininkų ir kitų asmenų, įsigijusių mėgėjų sodo teritorijoje sodo sklypą, naudojama nuosavybės ar kitomis teisėmis valdomų sklypų ir bendrojo naudojimo žemė, kuri teisės aktais buvo skirta mėgėjų sodininkystei plėtoti (kolektyviniams sodams steigti) arba priskirta pagal vėliau patikslintą žemės valdos projektą ar teritorijų planavimo dokumentą. Mėgėjų sodo teritorijoje esanti bendrojo naudojimo žemė žemės nuomos mokesčiu neapmokestinama. Bendrojo naudojimo žemę bendrijos gali nuomoti ar išsipirkti iš valstybės. ~~Bendrijos prašymu Vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės įstatymu, savivaldybėms perduotoje sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje esančius kelius (gatves) žemės sklypus, naudojamus keliams (gatvėms) eksploatuoti ar tiesti, ar žemės sklypus su juose esančiais keliais (gatvėmis), atlikus jų kadastrinius matavimus ir nerengiant naujo teritorijų planavimo dokumento, Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka perima ar patikėjimo nuosavybės teise valdo ir tvarko savivaldybė savivaldybės, išskyrus atvejus, kai sodininkų bendrija šią bendrojo naudojimo teritorijos dalį išsipirka. Sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypų, naudojamų keliams (gatvėms) eksploatuoti ar tiesti, ar žemės sklypų su juose esančiais keliais (gatvėmis) kadastriniai matavimai ir įregistravimas Nekilnojamojo turto registre finansuojamas iš sodininkų bendrijų lėšų, savivaldybių lėšų ir valstybės biudžeto tikslinių asignavimų, kurie planuojami ir paskirstomi savivaldybėms pagal Vyriausybės patvirtintą sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje esančių vidaus kelių perdavimo programą. Bendrijos bendrojo naudojimo žemės sklypų, naudojamų keliams (gatvėms) eksploatuoti ar tiesti, ar žemės sklypų su juose esančiais keliais (gatvėmis) kadastrinių matavimų atlikimo tvarką nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija. Bendrijos bendrojo naudojimo žemėje esanti vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo infrastruktūra ir valymo sistemos bendrijų iniciatyva įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka iš bendrijų išperkamos arba perduodamos eksploatuoti pagal esančią jų būklę savivaldybių kontroliuojamoms įmonėms. Bendrojo naudojimo žemėje esantys vidaus keliai ir gatvės, taip pat žemės sklypai, skirti šiems keliams eksploatuoti, nekilnojamojo turto (žemės) mokesčiu neapmokestinami.“~~

2. Pakeisti 6 straipsnio 8 dalį ir ją išdėstyti taip:

„8. Mėgėjų sodo teritorija ir keliai turi būti tvarkoma tvarkomi taip, kad prireikus į ją mėgėjų sodo teritoriją atlikdami pareigas specialiosiomis transporto priemonėmis galėtų

~~patekti atlikdami pareigas priešgaisrinės saugos, policijos, greitosios pagalbos ir kitų specialiųjų tarnybų darbuotojai. Mėgėjų sodo teritorijos bendrojo naudojimo žemėje esančių vidaus kelių (gatvių juostų) minimalus plotis negali būti mažesnis kaip 4,5 m ir gali sutapti su važiuojamosios dalies plotiu.~~

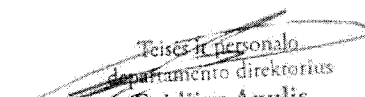
2 straipsnis. Baigiamosios nuostatos.

Šis įstatymas įsigalioja 2018 m. sausio 1 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Aplinkos ministras
Kęstutis Navickas
2017-06-01

Teisės ir personalo
departamento direktorius
Egidijus Anulis
2017-06-01

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT267044060000269484 AB SEB bankas, banko kodas 70440.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai

2017-01- Nr.

I 2017-01-06 Nr. (18-2)-D8-87

DĖL IŠVADOS SODININKŲ BENDRIJŲ ĮSTATYMO 6 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTUI

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, pagal kompetenciją išnagrinėjusi derinti pateiktą Lietuvos Respublikos sodininkų bendrijų įstatymo 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Projektas), teikia pastabas.

Dėl Projektu numatomo teisinio reguliavimo tikslo, priemonių ir galimų pasekmių:

1. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad, vadovaujantis Kelių įstatymo 6 str. 4 d., vietinės reikšmės kelių sąrašus tvirtina savivaldybių tarybos. Pagal Kelių įstatymo 3 str. 3 d. vietinės reikšmės keliai skirstomi į *viešuosius keliuos* (tai keliai, jungiantys rajoninius keliuos, gyvenamąsias vietas, sąvartynus, rekreacijos objektus, lankomus gamtos, kultūros paminklus, taip pat gatvės gyvenamosiose vietovėse, jungiamieji ir kiti keliai, nepriskirti valstybinės reikšmės keliams) ir *vidaus keliuos* (tai fizinių ar juridinių asmenų, kitų organizacijų, jų padalinių reikmėms naudojami keliai (miškų, nacionalinių parkų, valstybės saugomų teritorijų, pasienio, karjerų, privažiavimo prie hidrotechninių įrenginių, ribotų teritorijų – kiemų keliai ir visi kiti keliai, nepriskirti viešiesiems keliams). Kelių įstatymo 4 str. 3 d. numatyta, kad vietinės reikšmės *viešieji keliai* ir gatvės nuosavybės teise priklauso savivaldybėms, o *vidaus keliai* – valstybei, savivaldybėms, kitiems juridiniams ir (ar) fiziniams asmenims. Vadovaujantis Vietos savivaldos įstatymo 6 str. 32 p., viena iš savarankiškųjų savivaldybių funkcijų – savivaldybių vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūra, taisymas, tiesimas ir saugaus eismo organizavimas. Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymo 3 str. numatyta, kad sodininkų bendrijos teritorija yra gyvenamosios vietovės teritorijos dalis, turinti savo ribas ir pavadinimą. Taip pat pažymėtina, kad, vadovaujantis Sodininkų bendrijų įstatymo 6 str., mėgėjų sodo teritorijoje esanti bendrojo naudojimo žemė (išskyrus išsipirtąją iš valstybės) yra valstybės nuosavybė, o pagal Žemės įstatymo 7 str. 2 d. 3 p. nuostatas valstybinės žemės sklypai perduodami savivaldybėms patikėjimo teise Vyriausybės nutarimais ir jos nustatyta tvarka gatvėms ir vietiniams keliams.

Iš to, kas išdėstyta, seka, kad, *pirma*, pareiga sudaryti vietinės reikšmės kelių sąrašus (toliau – Sąrašai) savivaldybėms jau yra numatyta (vadinasi, Projekte siūlomos nuostatos dėl vietinės reikšmės kelių sąrašo sudarymo, į jį įtraukiant sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo

žemėje esančius kelius, laikytinos netikslingomis, konkuruojančiomis su esamo teisinio reguliavimo nuostatomis, kadangi, neatsižvelgiant į Kelių įstatyme įvardintus kelių priskyrimo vietinės reikšmės keliams kriterijus, būtų nustatoma pareiga įtraukti nurodytus kelius į Sąrašus, tačiau tokie keliai yra bendrojo naudojimo valstybinėje žemėje, kurios sklypai tik galėtų būti perduodami savivaldybėms, vadovaujantis minėtomis Žemės įstatymo nuostatomis, pagaliau Sąrašų sudarymo teisinis reguliavimas – ne Sodininkų bendrijų įstatymo dalykas); *antra*, Sąrašai skirti įgyvendinti minėtą savivaldybių savarankiškąją funkciją – savivaldybių vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūra, taisymas, tiesimas ir saugaus eismo organizavimas; *trečia*, į Sąrašus jau šiuo metu turėtų būti įtraukti visi keliai, atitinkantys Kelių įstatyme nurodytus požymius; *ketvirta*, savivaldybių pareiga atlikti kelių ir gatvių priežiūrą, taisymą, tiesimą ir saugaus eismo organizavimą yra tik dėl tų kelių, kuriuos savivaldybės valdo nuosavybės teise (tokia išvada persasi iš savarankiškosios funkcijos formuluotės – „savivaldybių <...> kelių“, suponuojančios nuosavybės santykio buvimą) arba dėl tų kelių, kurie yra pagal minėtas Žemės įstatymo nuostatas savivaldybėms perduotuose valstybinės žemės sklypuose; *penkta*, netgi savivaldybėms įgyvendinus formalią, Projekte siūlomą įtvirtinti pareigą įtraukti sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje esančius kelius į Sąrašus, savivaldybei iš Projekto neatsirastų pareiga tokių kelių priežiūrėti, taisyti, tiesti ir organizuoti juose saugų eismą, jeigu tai neatitiktų minėtojo esminio požymio, kad minėtąją funkciją savivaldybės įgyvendina tik dėl savivaldybių vietinės reikšmės kelių/kelių, kurie atsirastų iš valstybės perimtuose valstybinės žemės sklypuose.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad nebus pasiekti Projekto lydimuoju medžiagoje nurodyti tikslai.

2. Galimos sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje esančių kelių perėmimo, savivaldybių funkcijų įgyvendinimo problemos buvo atskleistos ir Vyriausybės 2016 m. rugpjūčio 31 d. nutarime Nr. 890 „Dėl Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4415“, nurodant, kad nustačius savivaldybėms savarankiškąją funkciją priežiūrėti, taisyti ir tiesti visus sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypuose esančius kelius ir gatves (taigi ir tuos, kurie yra sodininkų bendrijų išsipirktuose žemės sklypuose arba žemės sklypuose, kurių savivaldybės Lietuvos Respublikos sodininkų bendrijų įstatymo nustatytais pagrindais neperėmusios ir nevaldo patikėjimo teise) ir juose organizuoti saugų eismą, savivaldybės negalėtų tinkamai atlikti šios funkcijos, nes sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypuose esantys keliai dažnai nebūna suformuoti kaip nekilnojamojo turto objektai, jų kadastriniai matavimai nebūna atlikti, todėl sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypuose esančių kelių ir gatvių juostos – siauros, iškraipytos, perstumtos į kaimynų žemės sklypų ribas, be kelio ženklų, neatitinka vietinės reikšmės keliams keliamų reikalavimų, nustatytų Lietuvos Respublikos kelių įstatyme, todėl šiuos kelius ir gatves tinkamai priežiūrėti nebūtų įmanoma. Kartu buvo atkreiptas dėmesys į tai, kad pagal Valstybinės žemės sklypų perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti jais patikėjimo teise savivaldybėms taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugsėjo 10 d. nutarimu Nr. 1418 „Dėl Valstybinės žemės sklypų perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti jais patikėjimo teise savivaldybėms taisyklių patvirtinimo“, savivaldybėms gali būti perduodami tik suformuoti valstybinės žemės sklypai pagal teisės aktu nustatyta tvarka parengtus ir patvirtintus detaliuosius planus arba žemės valdos projektus.

3. Manome, kad netikslinga atsakyti šiuo metu galiojančios Sodininkų bendrijų įstatymo 6 str. 8 d. nuostatos dėl minimalaus mėgėjų sodo teritorijos bendrojo naudojimo žemėje esančių vidaus kelių pločio (4,5 m). Atsisakymas Projekto lydimuoju medžiagoje motyvuojamas tuo, kad šis reikalavimas praktikoje dažniausiai sunkiai įgyvendinamas, tačiau tokio reikalavimo buvimas,

visgi, būtų pagrindas ateityje projektuojant ir statant kelius išlaikyti bent minimalaus kelio pločio reikalavimą, kuris nėra savitiksliis (jis siejamas su galimybe specialiosioms tarnyboms vykdant jų funkcijas, patekti į mėgėjų sodo teritoriją).

4. Pastebėtina, kad iš esamo teisinio reguliavimo (Sodininkų bendrijų įstatyme numatytos kelių perdavimo savivaldybėms ir finansavimo tvarkos) asmenims yra atsiradęs teisėtas lūkestis, be to, kai kurios sodininkų bendrijos galimai jau patyrė finansinių išlaidų dėl sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypų, naudojamų keliams (gatvėms) eksploatuoti ar tiesti, ar žemės sklypų su juose esančiais keliais (gatvėmis) kadastrinių matavimų atlikimo ir įregistravimo Nekilnojamojo turto registre. Dėl tokio dažno teisinio reguliavimo keitimo ne tik neužtikrinamas teisinio reguliavimo stabilumas ir apibrėžtumas, tačiau asmenys taip pat atsiranda ir nevienodoje teisinėje padėtyje (t. y. papildomas išlaidas patiria iniciatyvesni, besinaudojantys teise, asmenys).

Dėl Projekto teisės technikos ir kitų svarbių aspektų

Projekto aiškinamajame rašte (žr. 4 skyrių) turėtų būti konkretizuojama formuluotė „minėtas sritis reglamentuoja atitinkami įstatymai ir kiti teisės aktai“, t. y., kad būtų aišku, jog esamo, Sodininkų bendrijų įstatyme nustatyto, teisinio reguliavimo atsisakymas nesukurtų teisinio reguliavimo spragos, o atitinkami visuomeniniai santykiai bus pakankamai ir tinkamai sureguliuoti.

Teisingumo viceministras

Paulius Griciūnas

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS DEPARTAMENTAS**

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SODININKŲ BENDRIJŲ ĮSTATYMO NR. IX-1934
ĮSTATYMO 6 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (TOLIAU –
ĮSTATYMO PROJEKTAS),
LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2015 M. LIEPOS 1 D. NUTARIMO NR. 725 „DĖL
ĮGALIOJIMŲ SUTEIKIMO ĮGYVENDINANT LIETUVOS RESPUBLIKOS SODININKŲ
BENDRIJŲ ĮSTATYMO NR. IX-1934 2, 6, 11, 15, 16, 17, 18, 22, 24, 27 IR 28 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO 12 STRAIPSNIO 4 DALIES NUOSTATAS“ PRIPAŽINIMO
NETEKUSIU GALIOS“ PROJEKTO (TOLIAU – NUTARIMO PROJEKTAS, VISI KARTU -
PROJEKTAI)
(TAP NR. 16-837(3), 16-838(3)) (TAIS NR. 16-1390(7), 16-1391(7))**

2017-03-10 Nr.NV-657

Vilnius

Įvertinę Projektų atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Vertinant Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodytą tikslą - sudaryti teisinį pagrindą savivaldybėms tinkamai įgyvendinti Kelių įstatymo, Vietos savivaldos įstatymo nuostatas dėl mėgėjų sodų bendrojo naudojimo žemėje esančių kelių įrašymo į vietinės reikšmės kelių sąrašus ir užtikrinti šių kelių (gatvių) priežiūrą, taisymą ir tiesimą, ir atsižvelgiant į Įstatymo projektu siūlomą teisinį reguliavimą, manytina, kad Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodytas tikslas nebus pasiektas dėl šių priežasčių:

1. Įstatymo projektu nebesprendžiama sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės perdavimo savivaldybėms klausimai – paliekant tai pačioms savivaldybėms spręsti, t. y. pagal siūlomą teisinį reguliavimą susidarys tokia situacija, kad perimti ar ne valstybinės žemės sklypus bus paliekama išimtinai savivaldybių diskrecijai (norui). Todėl nesprendžiant privalomo žemės sklypų ir kelių (gatvių) perdavimo savivaldybėms (nenustatant, kad savivaldybės privalo perimti), praktikoje kylančių problemų siūlomas teisinis reguliavimas neišspręs. Be to, vertinant Projektų rengėjo pateiktus argumentus derinimo pažymoje dėl neatsižvelgimo (dalinio atsižvelgimo) į Lietuvos savivaldybių asociacijos ir Teisingumo ministerijos pastabas, manytina, kad jie yra nepakankami.
2. Nesant suformuotų ir įregistruotų kelių (gatvių), t. y. nesant kelio (gatvės) kaip objekto, kurį savivaldybės privalėtų prižiūrėti, savivaldybėms nekils pareiga pagal faktą tokius kelius (gatves) taisyti ir prižiūrėti. Tiesa, tą jos galės daryti savo nuožiūra, tačiau teisinis reguliavimas visose savivaldybėse tokiu būdu problemų dėl kelių

(gatvių) priežiūros neišspręs ir leis susidaryti nevienodai kelių (gatvių) priežiūros praktikai.

2. Įstatymo projektu siūloma reglamentuoti tik vieną atvejį, kada savivaldybės perima bendrojo naudojimo žemės sklypus – tik tuo atveju, kai bendrojo naudojimo žemė yra valstybinės, tačiau nesprendžiamas klausimas dėl sodininkų bendrijai priklausančios (privačios) bendrojo naudojimo žemės ir joje esančių kelių (gatvių) tvarkymo ir priežiūros. Pagal siūlomą teisinį reguliavimą išeitų, jog tuo atveju, jeigu bendrojo naudojimo žemė yra privati, tai savivaldybėms nekyla pareigos tokioje žemėje esančių kelių (gatvių) prižiūrėti. Siūlytina šiuo aspektu papildyti Įstatymo projekto aiškinamąjį raštą.

3. Atsižvelgiant į tai, kad dabar galiojančioje Sodininkų bendrijų įstatymo 6 straipsnio 1 dalies redakcijoje nustatyta, kad *sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypų, naudojamų keliams (gatvėms) eksploatuoti ar tiesti, ar žemės sklypų su juose esančiais keliais (gatvėmis) kadastriniai matavimai ir įregistravimas Nekilnojamojo turto registre finansuojamas iš sodininkų bendrijų lėšų, savivaldybių lėšų ir iš valstybės biudžeto tikslinių asignavimų*, manytina, kad iš esmės keičiant teisinį reguliavimą (išbraukiant šią nuostatą), nebebus aišku, kokia bus šių pradėtų ir finansuotų darbų teisinė padėtis ir pasekmės asmenims, finansavusiems tokius darbus, tuo labiau, kad sutiktina su Teisingumo ministerijos 2017 m. sausio 13 d. išvadoje nurodyta pastaba dėl galimų finansinių išlaidų ir atsiradusių teisėtų lūkesčių. Todėl siūlytina įvertinti poreikį nustatyti teises pasekmes (atitinkamą teisinį reguliavimą dėl atliktų, pradėtų, tačiau neužbaigtų darbų, jų finansavimo) Įstatymo projekto baigiamosiose nuostatose.

4. Pakartotinai atkreipiame dėmesį, kad įgyvendinamieji teisės aktai negali būti keičiami atsižvelgiant į įstatymų projektus, todėl tol, kol yra galiojanti (nepakeista) Sodininkų bendrijų įstatymo redakcija, numatanti pareigą Vyriausybei ar jos įgaliotai institucijai patvirtinti Sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje esančių vidaus kelių perdavimo programą, siūlomas pripažinti netekusiu galios Vyriausybės nutarimas gali būti panaikinamas (pripažįstamas netekusiu galios) tik pasikeitus įstatyminiam reguliavimui, t. y. tik tada, kai Sodininkų bendrijų įstatymo pakeitimai bus priimti Lietuvos Respublikos Seime, pasirašyti Lietuvos Respublikos Prezidento ir paskelbti Teisės aktų registre.

Tuo atveju, jeigu būtų priimtas Nutarimo projektas prieš įsigaliojant Įstatymo projektui, tokia teisinė situacija pažeistų Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintą teisinės valstybės principą ir iš jo išplaukiančią teisės aktų hierarchiją, kas taip pat reikštų, kad Nutarimo projektas būtų priimtas neturint tam įstatyminio pagrindo.

Siūlytina Nutarimo projektą teikti Vyriausybei svarstyti tik tada, kai bus priimtas Sodininkų bendrijų įstatymo pakeitimas.

DERINIMO PAŽYMA
DĖL SODININKŲ BENDRIJŲ ĮSTATYMO NR. IX-1934 6 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
 Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos teisės departamento 2017-03-10 išvadoms NV-657

Institucijos pavadinimas	Pastabos ir pasiūlymai	Paaiškinimai dėl pastabų
Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos teisės departamento 2017-03-10 išvada NV-657	<p>1. Įstatymo projektu nebesprendžiama sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės perdavimo savivaldybėms klausimai – paliekant tai pačioms savivaldybėms spręsti, t. y. pagal siūlomą teisinį reguliavimą susidarys tokia situacija, kad perimti ar ne valstybinės žemės sklypus bus paliekama išimtinai savivaldybių diskrecijai (norui). Todėl nesprenžiant privalomo žemės sklypų ir kelių (gatvių) perdavimo savivaldybėms (nenustatant, kad savivaldybės privalo perimti), praktikoje kylančių problemų siūlomas teisinis reguliavimas neišspręs.</p>	<p>Neatsižvelgta. Lietuvos Respublikos sodininkų bendrijų įstatymo Nr. IX-1934 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektu (toliau – Projektas) siekiama sudaryti sąlygas vykdyti sodininkų bendrijų kelių ir gatvių priežiūrą tokia pat tvarka kaip ir kitose gyvenamosiose vietovėse.</p> <p>Projekte atsisakoma Sodininkų bendrijų įstatymo reguliavimo sričiai nepriskirtų valstybinės žemės sklypų perdavimo savivaldybėms klausimų, kuriuos jau reglamentuoja Žemės įstatymas. Sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemė, reikalinga savivaldybių funkcijoms atlikti – gatvėms ir vietiniams keliams eksploatuoti, turėtų būti perduodama savivaldybių nuosavybėn taikant Žemės įstatymo 15 str. 1 d. 2 p., pagal kurį, savivaldybės nuosavybėn perduodami valstybinės žemės sklypai, kurie pagal teritorijų planavimo dokumentus ar žemės valdos projektus numatyti statiniams ir įrenginiams, reikalingiems savivaldybių funkcijoms atlikti, statyti bei eksploatuoti.</p> <p>Pažymėtina, kad 2015 m. sausio 1 d. įsigaliojus Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymo Nr. I-558 3, 9 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 7², 12¹ straipsniais įstatymui, pasikeitė sodininkų bendrijos teritorijos samprata. Sodininkų bendrijos teritorija laikoma gyvenamosios vietovės teritorijos dalimi. Keliai gyvenamosiose vietovėse, juos įtraukus į Kelių įstatymo 6 str. 4 d. nurodytus vietinės reikšmės kelių sąrašus, tampa gatvėmis, kurios vadovaujantis Kelių įstatymo 2 str. 3 d. ir 3 str. 3 d. 1 p. nuostatomis, priskiriamos vietinės reikšmės viešiesiems keliams. Pažymėtina, kad dauguma savivaldybių pagal Kelių įstatymo 6 straipsnio 4 dalies nuostatas nepapildė vietinės reikšmės kelių sąrašų sodininkų bendrijų</p>

		<p>bendrojo naudojimo žemėje esančiais keliais, todėl, kad savivaldybės vadovavosi ne Kelių įstatymo 3 str. 3 d. 1 p., o tik Sodininkų bendrijų įstatymo 6 str. nuostatomis, priskirdamos visus mėgėjų sodų teritorijose esančius kelius tik vidaus keliams. Siekiant pašalinti Sodininkų bendrijų įstatymo 6 straipsnio nesuderinamumą su Kelių įstatymo nuostatomis, siūloma Projekte atsisakyti reikalavimo, kad mėgėjų sodų teritorijose esantys keliai turėtų būti priskiriami vidaus keliams. Priskiriant konkrečiai kategorijai mėgėjų sodo teritorijose esančius kelius būtų tiesiogiai vadovaujamasi Kelių įstatymo nuostatomis. Laikantis Kelių įstatymo 3 str. 3 d. 1 p., 4 str. 3 d. ir 6 str. 4 d. nustatytų reikalavimų, sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje esantys keliai bus įrašyti į vietinės reikšmės kelių sąrašą (jiems suteikiami numeriai ir pavadinimai). Pažymime, kad savivaldybės, įrašydamos mėgėjų sodų teritorijose esančius kelius į vietinės reikšmės kelių sąrašus, ir vykdydamos Kelių įstatymo 4 str. 3 d., Vietos savivaldos įstatymo 6 str. 1 d. 32 p. nustatytas funkcijas, įsipareigoja šiuos kelius valdyti nuosavybės teise ir iki to atlikti tam privalomas procedūras (atlikti žemės sklypų kadastrinius matavimus, įregistruoti žemės sklypus Nekilnojamojo turto registre, perimti valstybinės žemės sklypus valdyti nuosavybės teise).</p>
	2. Nesant suformuotų ir įregistruotų kelių (gatvių), t. y. nesant kelio (gatvės) kaip objekto, kurį savivaldybės privalėtų prižiūrėti. Tiesa, tą jos galės daryti savo nuožiūra, tačiau teisinis reguliavimas visose savivaldybėse tokiu būdu problemų dėl kelių (gatvių) priežiūros neišspręs ir leis susidaryti nevienodai kelių (gatvių) priežiūros praktikai.	<p>Neatsižvelgta. Žr. argumentus dėl 1 pastabos. Savivaldybės, aptardamos su sodininkų bendrijomis, priklausomai nuo sodininkų bendrijos vystymosi scenarijaus bendrajame plane, , priklausomai nuo to, kiek gyvena pastoviai, kokie poreikiai pavežėti vaikus, nustatytų priimamų gatvių/kelių prioritetus.</p>
	3. Atsižvelgiant į tai, kad dabar galiojančioje Sodininkų bendrijų įstatymo 6 straipsnio 1 dalies redakcijoje nustatyta, kad sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypų, naudojamų keliams (gatvėms) eksploatuoti ar tiesti, ar žemės sklypų su juose esančiais keliais (gatvėmis) kadastriniai matavimai ir įregistravimas Nekilnojamojo turto registre finansuojamas iš sodininkų bendrijų lėšų, savivaldybių lėšų ir iš valstybės biudžeto tikslinių asignavimų, manytina, kad iš esmės	<p>Neatsižvelgta. Sodininkų bendrijų įstatymo 6 straipsnio 1 dalies nuostatos dėl sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypų, naudojamų keliams (gatvėms) eksploatuoti ar tiesti, ar žemės sklypų su juose esančiais keliais (gatvėmis) kadastrinių matavimų ir įregistravimo Nekilnojamojo turto registre finansavimo negalėjo būti įgyvendintos, nes tai reglamentuojantys teisės aktai nepriimti. Dėl šių priežasčių negali būti svarstomas poreikis sodininkų bendrijoms</p>

	<p>keičiant teisinį reguliavimą (išbraukiant šią nuostatą), nebus aišku, kokia bus šių pradėtų ir finansuotų darbų teisinė padėtis ir pasekmės asmenims, finansavusiems tokius darbus, tuo labiau, kad sutiktina su Teisingumo ministerijos 2017 m. sausio 13 d. išvadoje nurodyta pastaba dėl galimų finansinių išlaidų ir atsiradusių teisėtų lūkesčių. Todėl siūlytina įvertinti poreikį nustatyti teises pasekmes (atitinkamą teisinį reguliavimą dėl atliktų, pradėtų, tačiau neužbaigtų darbų, jų finansavimo) Įstatymo projekto baigiamosiose nuostatose.</p>	<p>kompensuoti išlaidas už atliktus sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypų, naudojamų keliams (gatvėms) eksploatuoti ar tiesti, ar žemės sklypų su juose esančiais keliais (gatvėmis) kadastrinius matavimus ir įregistravimą Nekilnojamojo turto registre. Pažymime, kad siūlymai kompensuoti sodininkų bendrijoms galimai patirtas išlaidas buvo svarstyti anksčiau, kuriems nepritarė Finansų ministerija 2016-09-12 raštu Nr. ((1.16-0203)-5K-1617559)-6K-1606424. Manome, kad sodininkų bendrijos ne savo valdomų valstybinės žemės sklypų kadastrinių matavimus ir jų įregistravimą Nekilnojamojo turto registre galėjo vykdyti savavališkai.</p>
	<p>4. Pakartotinai atkreipiame dėmesį, kad įgyvendinamieji teisės aktai negali būti keičiami atsižvelgiant į įstatymų projektus, todėl tol, kol yra galiojanti (nepakeista) Sodininkų bendrijų įstatymo redakcija, numatanti pareigą Vyriausybei ar jos įgaliotai institucijai patvirtinti Sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje esančių vidaus kelių perdavimo programą, siūlomas pripažinti netekusiu galios Vyriausybės nutarimas gali būti panaikinamas (pripažįstamas netekusiu galios) tik pasikeitus įstatyminiam reguliavimui, t. y. tik tada, kai Sodininkų bendrijų įstatymo pakeitimai bus priimti Lietuvos Respublikos Seime, pasirašyti Lietuvos Respublikos Prezidento ir paskelbti Teisės aktų registre.</p> <p>Tuo atveju, jeigu būtų priimtas Nutarimo projektas prieš įsigaliojant Įstatymo projektui, tokia teisinė situacija pažeistų Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintą teisinės valstybės principą ir iš jo išplaukiančią teisės aktų hierarchiją, kas taip pat reikštų, kad Nutarimo projektas būtų priimtas neturint tam įstatyminio pagrindo.</p> <p>Siūlytina Nutarimo projektą teikti Vyriausybei svarstyti tik tada, kai bus priimtas Sodininkų bendrijų įstatymo pakeitimas.</p>	<p>Siūloma aptarti LRV pasitarime arba posėdyje. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos sodininkų bendrijų įstatymo Nr. IX-1934 2, 6, 11, 15, 16, 17, 18, 22, 24, 27 ir 28 straipsnių pakeitimo įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad minėtą programą tvirtina ne Aplinkos ministerija, o Vyriausybė, todėl minėtas nutarimas jau dabar prieštarauja įstatymui. Tačiau, neprieštarautume, jei minėto nutarimo panaikinimas būtų atidėtas vėlesniam laikui.</p>

Aplinkos ministras
Kęstutis Navickas

2017-06-01

Teisės ir personalo
departamento direktorius
Egidijus Anulis

2017-06-01

DERINIMO PAŽYMA
DĖL SODININKŲ BENDRIJŲ ĮSTATYMO NR. IX-1934 6 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

Institucijos pavadinimas	Pastabos ir pasiūlymai	Paaiškinimai dėl pastabų
Lietuvos savivaldybių asociacijos 2016-12-23 raštas Nr. (4)-SD-855	<p>1. Projektu siūloma atsisakyti šiuo metu galiojančių nuostatų dėl žemės sklypų, naudojamų keliams (gatvėms) eksploatuoti ar tiesti, ar žemės sklypų su juose esančiais keliais (toliau – Sodininkų keliai) perdavimo savivaldybėms bei šių procedūrų finansavimo. Sodininkų kelių tiesimo, statybos, rekonstravimo ir taisymo (remonto) klausimus siūloma spręsti nurodžius savivaldybėms į vietinės reikšmės kelių sąrašą įtraukiant sodininkų bendrijų kelių. Šis siūlymas grindžiamas Vilniaus miesto savivaldybės pavyzdžiu, kai į minėtą sąrašą buvo įtrauktos ir sodininkų bendrijose esančios gatvės. Norime atkreipti dėmesį, jog pagal Kelių įstatymo 6 straipsnį vietinės reikšmės kelių sąrašą tvirtina savivaldybių tarybos, šis sąrašas sudaromas siekiant suteikti keliams numerius ir pavadinimus. Vietinės reikšmės keliai pagal minėtą įstatymą skirstomi į viešuosius ir vidaus kelių, pastarieji, pagal įstatymo 4 straipsnio 3 dalį, gali nuosavybės teise priklausyti ne tik valstybei, savivaldybei, bet ir kitiems fiziniams bei juridiniams asmenims. Tai kad, sodininkų bendrijų gatvės įtrauktos į vietinės reikšmės kelių sąrašą, nereiškia, kad šios gatvės automatiškai tapo savivaldybės nuosavybe ir savivaldybė įgijo jų valdytojos teises ir pareigas. Atkreipiame dėmesį, jog tik vietinės reikšmės kelių savininkai (valdytojai) atlieka vietinės reikšmės kelių taisymo bei priežiūros darbų užsakovo funkcijas, vykdo šių kelių naudojimo priežiūrą, organizuoja techninę jų priežiūrą (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. vasario 11 d. nutarimas Nr. 155).</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies. Lietuvos Respublikos sodininkų bendrijų įstatymo Nr. IX-1934 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektu (toliau – Projektas) siekiama sudaryti sąlygas savivaldybėms vykdyti sodininkų bendrijų kelių ir gatvių priežiūrą. 2015 m. sausio 1 d. įsigaliojus Lietuvos Respublikos teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymo Nr. I-558 3, 9 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 7², 12¹ straipsniais įstatymui, pasikeitė sodininkų bendrijos teritorijos samprata. Sodininkų bendrijos teritorija laikoma gyvenamosios vietovės teritorijos dalimi. Keliai gyvenamosiose vietovėse, juos įtraukus į Kelių įstatymo 6 str. 4 d. nurodytus vietinės reikšmės kelių sąrašus, tampa gatvėmis, kurios vadovaujantis Kelių įstatymo 2 str. 3 d. ir 3 str. 3 d. 1 p. nuostatomis, būtų priskiriamos vietinės reikšmės viešiesiems keliams. Pažymėtina, kad dauguma savivaldybių pagal Kelių įstatymo 6 straipsnio 4 dalies nuostatas nepapildė vietinės reikšmės kelių sąrašų sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje esančiais keliais, galimai todėl, kad savivaldybės vadovavosi ne Kelių įstatymo 3 str. 3 d. 1 p., o tik Sodininkų bendrijų įstatymo 6 str. nuostatomis, priskirdamos visus mėgėjų sodų teritorijose esančius kelių tik vidaus keliams. Siekiant pašalinti Sodininkų bendrijų įstatymo 6 straipsnio nesuderinamumą su Kelių įstatymo nuostatomis, siūloma Projekte atsisakyti reikalavimo, kad mėgėjų sodų teritorijose esantys keliai turėtų būti priskiriami vidaus keliams. Priskiriant konkrečiai kategorijai mėgėjų sodo teritorijose esančius kelių būtų tiesiogiai vadovujamasi Kelių įstatymo nuostatomis. Pažymėtina, kad sodininkų bendrijų kelių ir gatvių tvarkymo problema ypač aktuali šalies didžiuosiuose miestuose ir jų</p>

		<p>priemiesčiuose, kuriuose sodininkų bendrijos virto gyvenamaisiais kvartalais be gyvenimo kokybę užtikrinančios aptarnavimo infrastruktūros, todėl sodininkui kaip ir miesto gyventojui yra svarbi jo gyvenamoji aplinka, kurioje būtų užtikrinami socialiniai poreikiai, susisiekimas ir kt.</p> <p>Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. vasario 11 d. nutarimu Nr. 155 patvirtinto Kelių priežiūros tvarkos aprašo 8 punktu nustatyta, kad Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose, Panevėžyje, Marijampolėje, Alytuje visų gatvių taisymo, priežiūros darbų ir saugaus eismo sąlygų užtikrinimo užsakovo funkcijas atlieka savivaldybės.</p> <p>Siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos sudarys sąlygas sodininkų bendrijų integracijai į miestų infrastruktūrą. Sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje esantys keliai bus įrašomi į vietinės reikšmės kelių sąrašus, kaip ir kiti savivaldybės teritorijoje esantys keliai, būtini vietinei komunikacijai.</p>
	<p>2. Aiškinamajame rašte rašoma, kad sodininkų bendrijų kelių priežiūra bus finansuojama Kelių priežiūros ir plėtros programos lėšomis, o papildomų lėšų iš šios programos nereikės. Su tokiu teiginiu negalime sutikti: jeigu įstatymo projektui būtų pritarta, ženkliai padidėtų priežiūrinių kelių ilgis ir atsirastų papildomų lėšų poreikis jų priežiūrai.</p>	<p>Neatsižvelgta. Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo 9 straipsnyje numatytas Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo lėšų naudojimas vietinės reikšmės keliams (gatvėms) tiesti, taisyti, prižiūrėti ir saugaus eismo sąlygoms užtikrinti. Kasmet iš Kelių priežiūros ir plėtros programos lėšų skiriama apie 30 procentų vietinės reikšmės keliams (gatvėms). Programos finansavimo lėšos vietinės reikšmės keliams (gatvėms) savivaldybėms kasmet paskirstomos pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. balandžio 21 d. nutarimu Nr. 447 „Dėl Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros finansavimo įstatymo įgyvendinimo“ nustatytus skaičiavimo reikalavimus: nuolatinių gyventojų skaičių, kelių (gatvių) ilgį ir kt. Savivaldybės tvirtina kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo lėšų, skirtų savivaldybei vietinės reikšmės keliams ir gatvėms tiesti, taisyti</p>

		(remontuoti), prižiūrėti ir saugaus eismo sąlygoms užtikrinti, naudojimo ir skirstymo tvarkos aprašus, pagal kuriuos numato lėšų naudojimą vietinės reikšmės keliams ir gatvėms. Sodininkų bendrijose bendrojo naudojimo žemėje esančių kelių įrašymas į vietinės reikšmės kelių sąrašus, kaip ir kitų savivaldybės teritorijoje esančių kelių, neplečia Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo nuostatų dėl programos finansavimo lėšų naudojimo. Pažymime, kad Finansų ministerija ir Susisiekimo ministerija pastabų Projektui pagal kompetenciją neturėjo.
	3. Manome, kad 6 str. 8 d. nustatant reikalavimą tvarkyti kelius taip, kad į mėgėjų sodo teritoriją specialiosiomis transporto priemonėmis galėtų patekti priešgaisrinės saugos, policijos, greitosios pagalbos ir kitų specialiųjų tarnybų darbuotojai, negalima atsisakyti šiuo metu galiojančios nuostatos dėl minimalaus kelių pločio.	Neatsižvelgta. Nurodyto minimalaus kelio pločio Sodininkų bendrijų įstatyme nebuvo ir jis atsirado tik 2015 m., o nuostatos dėl mėgėjų sodo teritorijoje esančių kelių tvarkymo ir jų perdavimo savivaldybėms iki šiol neįgyvendintos, sodų teritorijose nevykdomi kelių tiesimo ir rekonstravimo projektai. Mėgėjų sodų teritorijos, įskaitant ir kelius, suprojektuotos valstybinio fondo žemėje pagal pirminius generalinius planus kolektyvinei daržininkystei, sodininkystei, sezoninei rekreacijai – poilsiui, vaisių, daržovių auginimui ir kitų statinių statybai rekreacinėms reikmėms, nenumatant šių sklypų naudoti kitai veiklai. Mėgėjų sodų teritorijose infrastruktūra buvo pritaikyta tik sezoniniam gyvenimui ir nedideliame lengvųjų automobilių skaičiui. Atkūrus šalies nepriklausomybę vykdant žemės sklypų privatizavimą, o didžiuosiuose miestuose ir jų priemiesčiuose ir intensyvią užstatymą, mėgėjų sodų teritorijos virto gyvenamaisiais kvartalais be gyvenimo kokybę užtikrinančios aptarnavimo infrastruktūros, kai sudėtinga išlaikyti norminius statinių atstumus nuo sklypų ribų, kelių, sudaryti tinkamas sąlygas tiesti elektros, vandentiekio tinklus, užtikrinti priešgaisrinius reikalavimus, todėl laikytinos specifinėmis teritorijomis. Atsižvelgiant į tai, Įstatymo projekto 1 str. 2 d. atsisakomo reikalavimo nurodyti konkretų 4,5 m mėgėjų sodų teritorijose esančių kelių minimalų plotį. Be to, vadovaujantis Kelių įstatymo 9 straipsniu, vietinės reikšmės vidaus kelių kategorijas nustato juridiniai ar fiziniai

		<p>asmenys, kuriems nuosavybės teise priklauso šie keliai, todėl darytina prielaida, kad Kelių įstatymas (11 str. 2 d. 4 p.) nereglamentuoja privačių asmenų nuosavybėje esančių kelių tvarkymo reikalavimų. Mėgėjų sodų teritorijose projektuojant kelius (gatves) taikomas statybos techninis reglamentas STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai“, kuris nustato visų nuosavybės formų gatvių ir vietinės reikšmės kelių tiesimo, rekonstravimo ir remonto projektavimo techninius reikalavimus. Atsižvelgiant į tai, minimalaus kelio pločio reikalavimas projektuojant kelius ir gatves neturėtų būti priskirtas Sodininkų bendrijų įstatymo reguliavimo sričiai.</p> <p>Manome, kad savivaldybės, papildžiusios vietinės reikšmės kelių sąrašą sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje esančiais keliais, galėtų užtikrinti šių kelių (gatvių) priežiūrą, taisymą ir tiesimą taikant statybos techninio reglamento STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai“ reikalavimus, kad prireikus specialiosiomis transporto priemonėmis galėtų patekti priešgaisrinės saugos, policijos, greitosios pagalbos ir kitų specialiųjų tarnybų darbuotojai.</p>
Teisingumo ministerijos 2017-01-13 raštas Nr. (1.6.)2T-32	<p>1. Galimos sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje esančių kelių perėmimo, savivaldybių funkcijų įgyvendinimo problemos buvo atskleistos ir Vyriausybės 2016 m. rugpjūčio 31 d. nutarime Nr. 890 „Dėl Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-4415“, nurodant, kad nustačius savivaldybėms savarankiškąją funkciją prižiūrėti, taisyti ir tiesti visus sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypuose esančius kelius ir gatves (taigi ir tuos, kurie yra sodininkų bendrijų išpirktuose žemės sklypuose arba žemės sklypuose, kurių savivaldybės Lietuvos Respublikos sodininkų bendrijų įstatymo nustatytais pagrindais neperėmusios ir nevaldo patikėjimo teise) ir juose organizuoti saugų eismą, savivaldybės negalėtų tinkamai atlikti šios funkcijos, nes sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypuose esantys keliai dažnai</p>	<p>Neatsižvelgta. Žr. paaiškinimus dėl Lietuvos savivaldybių asociacijos 3 pastabos. Sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemėje esančių kelių prasta būklė nėra pagrindas savivaldybėms nevykdyti sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypuose esančių kelių ir gatvių tvarkymo ir priežiūros.</p> <p>Atkreipiame dėmesį, kad kiti keliai (miškų, pasienio, karjerų ir kt.) taip pat dažnai neatitinka vietinės reikšmės keliams keliamų techninių reikalavimų, nustatytų Lietuvos Respublikos kelių įstatyme, tačiau tai netrukdo atitinkamiems subjektams vykdyti šių kelių tvarkymą ir priežiūrą.</p> <p>Laikantis Kelių įstatymo 4 str. 3 d. reikalavimų, vietinės reikšmės viešieji keliai ir gatvės nuosavybės teise turėtų priklausyti savivaldybėms. Taikant Valstybinės žemės sklypų perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti jais patikėjimo teise savivaldybėms taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos</p>

	<p>nebūna suformuoti kaip nekilnojamojo turto objektai, jų kadastriniai matavimai nebūna atlikti, todėl sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypuose esančių kelių ir gatvių juostos – siauros, iškraipytos, perstumtos į kaimynų žemės sklypų ribas, be kelio ženklų, neatitinka vietinės reikšmės keliams keliamų reikalavimų, nustatytų Lietuvos Respublikos kelių įstatyme, todėl šiuos kelius ir gatvės tinkamai prižiūrėti nebūtų įmanoma. Kartu buvo atkreiptas dėmesys į tai, kad pagal Valstybinės žemės sklypų perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti jais patikėjimo teise savivaldybėms taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugsėjo 10 d. nutarimu Nr. 1418 „Dėl Valstybinės žemės sklypų perdavimo valdyti, naudoti ir disponuoti jais patikėjimo teise savivaldybėms taisyklių patvirtinimo“, savivaldybėms gali būti perduodami tik suformuoti valstybinės žemės sklypai pagal teisės aktų nustatyta tvarka parengtus ir patvirtintus detaliuosius planus arba žemės valdos projektus.</p>	<p>Vyriausybės 2002 m. rugsėjo 10 d. nutarimu Nr. 1418, savivaldybės neįgytų teisės nuosavybės teise disponuoti šių žemės sklypų. Todėl sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemė, reikalinga savivaldybių funkcijoms atlikti – gatvėms ir vietiniams keliams eksploatuoti, turėtų būti perduodama savivaldybių nuosavybėn pagal teritorijų planavimo dokumentus ar žemės valdos projektus taikant Žemės įstatymo 15 str. 1 d. 2 p., kuris nustato, kad savivaldybės nuosavybėn perduodami valstybinės žemės sklypai, kurie pagal teritorijų planavimo dokumentus ar žemės valdos projektus numatyti statiniams ir įrenginiams, reikalingiems savivaldybių funkcijoms atlikti, statyti bei eksploatuoti.</p>
	<p>2. Manome, kad netikslinga atsisakyti šiuo metu galiojančios Sodininkų bendrijų įstatymo 6 str. 8 d. nuostatos dėl minimalaus mėgėjų sodo teritorijos bendrojo naudojimo žemėje esančių vidaus kelių pločio (4,5 m). Atsisakymas Projekto lydimajame medžiagoje motyvuojamas tuo, kad šis reikalavimas praktikoje dažniausiai sunkiai įgyvendinamas, tačiau tokio reikalavimo buvimas, visgi, būtų pagrindas ateityje projektuojant ir statant kelius išlaikyti bent minimalaus kelio pločio reikalavimą, kuris nėra savitiksli (jis siejamas su galimybe specialiosioms tarnyboms vykdant jų funkcijas, patekti į mėgėjų sodo teritoriją).</p>	<p>Neatsižvelgta. Žr. paaiškinimus dėl Lietuvos savivaldybių asociacijos 3 pastabos.</p>
	<p>3. Pastebėtina, kad iš esamo teisinio reguliavimo (Sodininkų bendrijų įstatyme numatytos kelių perdavimo savivaldybėms ir finansavimo tvarkos) asmenims yra atsiradęs teisėtas lūkestis, be to, kai kurios sodininkų bendrijos galimai jau patyrė finansinių išlaidų dėl sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypų, naudojamų keliams (gatvėms) eksploatuoti ar tiesti, ar žemės sklypų su juose esančiais keliais (gatvėmis)</p>	<p>Neatsižvelgta. Valstybinės žemės sklypų kadastrinių matavimų ir įregistravimo Nekilnojamojo turto registre, šių darbų finansavimo klausimai nėra Sodininkų bendrijų įstatymo reguliavimo sritys, todėl šių klausimų, įskaitant ir kompensavimo sodininkams už atliktus valstybinės žemės sklypų (vidaus kelių) kadastrinius matavimus ir įregistravimą Nekilnojamojo turto registre, Sodininkų bendrijų įstatyme</p>

	<p>kadastrinių matavimų atlikimo ir įregistravimo Nekilnojamojo turto registre. Dėl tokio dažno teisinio reguliavimo keitimo ne tik neužtikrinamas teisinio reguliavimo stabilumas ir apibrėžtumas, tačiau asmenys taip pat atsiranda ir nevienodoje teisinėje padėtyje (t. y. papildomas išlaidas patiria iniciatyvesni, besinaudojantys teise, asmenys).</p>	<p>neturėtų būti. Manytume, kad valstybinės žemės sklypų kadastrinių matavimus, jų įregistravimą Nekilnojamojo turto registre sodininkų bendrijos galėjo vykdyti savavališkai.</p>
--	--	--

CDM-03-02

Aplinkos ministras
Kęstutis Navickas

Teisės rinkimų skyriaus vedėja

Agnė Jakstienė

2020.05.02

užd. IPD-1.